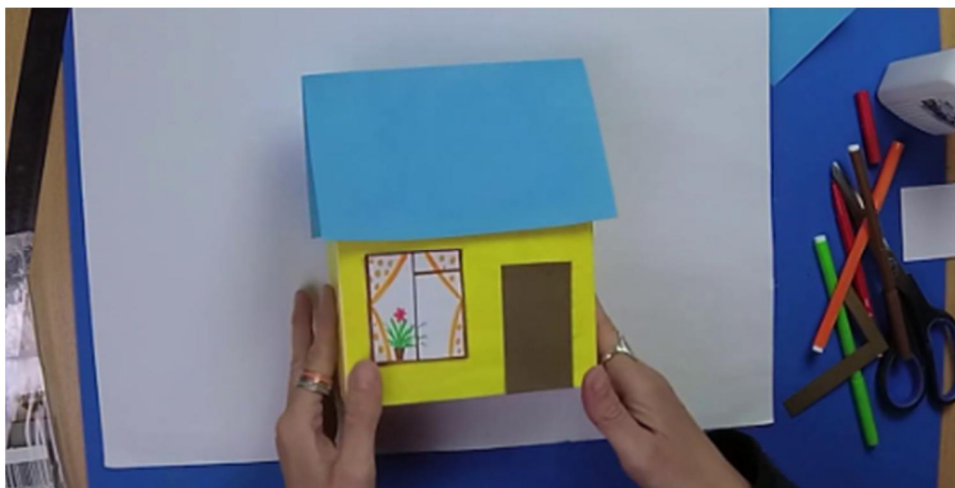

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

*до практичних та лабораторних занять
з навчальної дисципліни*

«ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»

*для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
напряму підготовки 013 Початкова освіта*

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних та лабораторних занять з навчальної дисципліни

**«ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ
ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»**

*для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
напряму підготовки 013 Початкова освіта*

Укладачі:

Т. В. Гордієнко,

М. О. Шевчук

УДК 373.3:372.832](075.8)
3-13

Рекомендовано Вченою Радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 7 від 26.01.2023 р.

Рецензенти:

Білоусова Н. В. – доцент кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, кандидат педагогічних наук;

Бобро А. А. – доцент кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, кандидат педагогічних наук

3-13 Завдання та методичні рекомендації до практичних та лабораторних занять з навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання технологічної освітньої галузі в початковій школі» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня напряму підготовки 013 Початкова освіта / уклад.: Т. В. Гордієнко, М. О. Шевчук. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 32 с.

Видання містить завдання та методичні вказівки щодо підготовки до практичних і лабораторних занять з навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання технологічної освітньої галузі в початковій школі», які передбачають поглиблення, конкретизацію та систематизацію знань. Додається також опис самостійної роботи з навчальної дисципліни.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня напряму підготовки 013 Початкова освіта.

УДК 373.3:372.832](075.8)

© Т. В. Гордієнко, М. О. Шевчук,
укладання, 2023

© НДУ ім. М. Гоголя, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
Практичне заняття № 1. Урок технологій в початковій школі.....	8
Практичне заняття № 2. Конструювання у технологічному навчанні в початковій школі	10
Практичне заняття № 3. Самообслуговування у життєдіяльності молодших школярів	12
Практичне заняття № 4. Техніка безпеки у технологічній діяльності в початковій школі.....	14
Практичне заняття № 5. Проектна діяльність у технологічному навчанні.....	16
Лабораторне заняття № 1–2. Технології роботи з папером та картоном	18
Лабораторне заняття № 3–4. Технології роботи з тканиною та волокнистими матеріалами	19
Лабораторне заняття № 5–6. Технології роботи з пластичними матеріалами	21
Лабораторне заняття № 7–8. Технології роботи з природними та штучними матеріалами	22
Лабораторне заняття № 9–10. Проектна діяльність у технологічному навчанні.....	24
САМОСТІЙНА РОБОТА.....	25
ЛІТЕРАТУРА	26
ДОДАТКИ	29

ПЕРЕДМОВА

Курс розроблений для студентів, що готуються розв'язувати практичні проблеми у сфері технологічної освіти. Саме тому, основна увага спрямована на формування практичних навиків роботи з різними матеріалами, вивчення засобів праці, формування конструктивного підходу до вирішення технологічної освітньої галузі та навчання безпеки праці.

Теоретична частина дисципліни передбачає засвоєння: вимог до сучасного уроку технологій у початковій школі; вікових, анатомо-фізіологічних, психологічних особливостей дітей молодшого шкільного віку; властивостей та методик роботи з матеріалами, передбаченими шкільною програмою; мети і завдань технологічного навчання і виховання в початкових класах; основних змістових ліній технологічної освітньої галузі Державного стандарту початкової загальної освіти; основних розділів програми з технологічного навчання; системи методичних засобів, за допомогою яких забезпечується успішне проведення уроку технологій; специфіки, структури, особливостей підготовки та проведення уроку технологій з учнями молодшого шкільного віку.

Практична частина дисципліни передбачає формування умінь: методично правильно будувати, проводити та аналізувати уроки технологій у початковій школі; працювати з інструментами, приладами, пристроями та обладнанням з дотриманням технічних та гігієнічних вимог, правилами безпечної праці; використовувати в роботі особливі властивості різних конструкційних матеріалів; проводити екскурсії та інші форми організації позакласної роботи з технологічної освітньої галузі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент/ка будуть:

ПР-01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти;

ПР-02. Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах;

ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі;

ПР-04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів;

ПР-05. Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів;

ПР-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформаційної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми;

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання;

ПР-09. Планувати та організувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи;

ПР-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами;

ПР-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування;

ПР-13. Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

Мета навчання

Метою викладання навчальної дисципліни **«Теорія і методика навчання технологічної освітньої галузі в початковій школі»** є розвиток особистості через залучення студентів до засвоєння теоретичної інформації та практичної роботи з різними матеріалами, вивчення засобів праці, формування конструктивного підходу до вирішення трудових завдань і навчання безпеки праці.

Після успішного закінчення курсу студенти будуть здатні:

ІК – розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії;

ЗК 2 – зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей

розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 3 – оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 4 – працювати в команді;

ЗК 5 – виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК 6 – шукати, обробляти та аналізувати інформації з різних джерел;

СК 2 – орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності;

СК 3 – інтегрувати та реалізовувати предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної;

СК 4 – управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність;

СК 5 – проектувати осередки навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти;

СК 6 – організовувати освітньої процес в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій;

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної;

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу;

СК 13 – організовувати та керувати професійним розвитком: власним і молодших школярів.

Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять з навчальної дисципліни:

Практичні заняття покликані реалізувати безпосередній первинний зв'язок теорії та практики в освітньому процесі з навчальної дисципліни. Дидактичні цілі практичного заняття є такими:

– розгляд застосування певних теоретичних положень у практичній діяльності;

- здійснення теоретичного аналізу відповідної практики та практичного досвіду;
- забезпечення досягнення очікуваних результатів навчання та формування дисциплінарних компетентностей за допомогою виконання специфічних практичних завдань;
- виховання професійної культури;
- формування мотивів здобуття вищої фахової освіти.
- діагностика й контроль якості освітнього процесу та якості навчальної роботи студентів з навчальної дисципліни.

Практичне заняття № 1

Урок технологій в початковій школі

Питання для обговорення

Урок як основна форма організації навчально-виховної роботи з трудового навчання.

Якісна підготовка вчителя до уроків праці

Аналіз програм з технологічної освітньої галузі в початковій школі.

Специфіка уроків і вимоги до них.

Дотримання на уроках трудового навчання основних принципів навчання.

Типи уроків трудового навчання.

Структура уроку «Дизайн і технології».

Облік знань і вмінь учнів. Критерії оцінювання. Спостереження і аналіз уроку трудового навчання.

Зміст технологічних операцій, що вивчаються на уроці.

Майстер-клас як форма ефективного навчання.

Моделювання позакласних заходів з трудового навчання.

Практична частина

Обговорення конспекту уроку технологій в 1-4 класах закладу загальної середньої освіти. Аналіз конспекту уроку технологій в початковій школі за планом.

Перегляд та аналіз відеоуроку технологій в початковій школі. Аналіз відеоуроку технологій в початковій школі

План аналізу конспекту уроку технологій в початковій школі

1. Семестр, клас тема уроку. Відповідність теми програмі технологічної освітньої галузі в початкових класах загальноосвітньої школи.
2. Відповідність мети темі уроку.
3. Актуальність уроку для молодших школярів.
4. Тип та структура уроку.
5. Дотримання дидактичних вимог щодо кожного етапу уроку.
6. Відповідність інструментів та матеріалів завданням уроку.
7. Доступність змісту уроку учням молодшого шкільного віку.
8. Планування здоров'язберігаючих етапів уроку.
9. Розвиток творчості та самостійності учнів.
10. Формування особистісних якостей учнів.
11. Опора на життєвий досвід учнів.

Література

1. Державний стандарт початкової загальної освіти від 21 лютого 2018 року № 87 URL:<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (Дата звернення 21.12.22)
2. Котелянець Н. В. Реалізація міжпредметних зв'язків у змісті трудового навчання. *Учитель початкової школи*. 2016. №11. С. 20–24.
3. Огієнко Д.П. Використання інтерактивних технологій кооперативного навчання у процесі трудової підготовки молодших школярів. *Збірник науково-практичного семінару «Регіональні особливості модернізації дошкільної та початкової освіти»* Чернігів: ЧІПО, 2013. С. 84-88.
4. Типова освітня програма початкової освіти розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. URL: <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-tyповi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/> (Дата звернення 21.12.22)
5. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (Дата звернення 21.12.22)
6. Шевчук М.О. Декоративно-ужиткове мистецтво у трудовому навчанні в початковій школі: навч. посіб.. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 151 с.
7. Шевчук М.О. Деякі педагогічні умови розкриття творчого потенціалу молодших школярів у трудовому навчанні. *Наукові записки. Серія «Психолого – педагогічні науки»* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за ред. проф. Є.І.Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2017. № 2. С. 132-139.
8. Шевчук М.О. Диференційований підхід у трудовому навчанні в початковій школі. *Диференціація у шкільній освіті: історичний досвід і сучасні технології*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2018 р., м. Київ. – К.: Інститут педагогіки, 2018. 224 с. (С. 213 – 218).
9. Шевчук М.О. Технології в початкових класах загальноосвітньої школи: навчальний посібник. Ніжин. НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 319 с.
10. Шість цеглинок в освітньому просторі школи: методичний посібник / Упорядник О.Рома. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

Практичне заняття № 2

Конструювання у технологічному навчанні в початковій школі

Питання для обговорення

Конструювання: матеріали та техніки

Конструювання як діяльність, що має моделюючий характер. Конструювання та моделювання під час самостійної або колективної роботи з конструктором

Методика навчання конструюванню в початкових класах.

Поняття про Lego-конструювання. Засоби Lego-конструктора.

Оволодіння загальними способами дій у різних видах діяльності та на розвиток і вдосконалення зорово-моторної координації: різання ножицями, склеювання, зв'язування, різьблення, ліплення тощо.

Конструювання рухомих моделей з паперу, картону, з графічним зображенням на папері.

Практична частина

Проведення інтерактивної групової роботи з конструювання за технічними умовами «Конструкторське бюро» з подальшим захистом проєктів.

Сконструювати рухома модель з картону і паперу

Література

1. Державний стандарт початкової загальної освіти від 21 лютого 2018 року № 87 URL:<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (Дата звернення 21.12.22)

2. Котелянець Н. В. Реалізація міжпредметних зв'язків у змісті трудового навчання. *Учитель початкової школи*. 2016. №11. С. 20–24.

3. Огієнко Д.П. Використання інтерактивних технологій кооперативного навчання у процесі трудової підготовки молодших школярів. *Збірник науково-практичного семінару «Регіональні особливості модернізації дошкільної та початкової освіти»* Чернігів: ЧІПО, 2013. С. 84-88.

4. Типова освітня програма початкової освіти розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. URL: <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-tyповi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/> (Дата звернення 21.12.22)

5. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (Дата звернення 21.12.22)

6. Шевчук М.О. Декоративно-ужиткове мистецтво у трудовому навчанні в початковій школі: навч. посіб.. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 151 с.

7. Шевчук М.О. Деякі педагогічні умови розкриття творчого потенціалу молодших школярів у трудовому навчанні. *Наукові записки. Серія «Психолого – педагогічні науки»* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за ред. проф. Є.І.Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2017. № 2. С. 132–139.

8. Шевчук М.О. Диференційований підхід у трудовому навчанні в початковій школі. *Диференціація у шкільній освіті: історичний досвід і сучасні технології*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2018 р., м. Київ. К.: Інститут педагогіки, 2018. 224 с. (С. 213 – 218).

9. Шевчук М.О. Технології в початкових класах загальноосвітньої школи: навчальний посібник. Ніжин. НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 319 с.

10. Шість цеглинок в освітньому просторі школи: методичний посібник / упорядник О.Рома. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

Практичне заняття № 3

Самообслуговування у життєдіяльності молодших школярів

Питання для обговорення

Основи самообслуговування у життєдіяльності молодших школярів.

Культура харчування та виготовлення страв за рецептом.

Сервірування столу та правила прийому гостей.

Принципи догляду за одягом та взуттям (чищення, пришивання гудзиків тощо).

Операції з дрібного ремонту іграшок та книжок.

Основи дизайну одягу та приміщень.

Практична частина

Проведення ділової гри «Модельне агентство», «Ідальня», «Святкова вечерея», «Бібліотека», «Іграшковий магазин».

Презентація програмних вимог щодо діяльності з самообслуговування молодших школярів.

Розробити алгоритми догляду за взуттям та одягом.

Розробити технологію дрібного ремонту іграшок та книжок.

Підібрати рецепти простих страв для опанування на уроках технологій в початковій школі.

Розробити технологічні картки з сервірування столу для прийому гостей.

Література

1. Державний стандарт початкової загальної освіти від 21 лютого 2018 року № 87 URL:<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (Дата звернення 21.12.22)

2. Котелянець Н. В. Реалізація міжпредметних зв'язків у змісті трудового навчання. *Учитель початкової школи*. 2016. № 11. С. 20–24.

3. Огієнко Д.П. Використання інтерактивних технологій кооперативного навчання у процесі трудової підготовки молодших школярів. *Збірник науково-практичного семінару «Регіональні особливості модернізації дошкільної та початкової освіти»* Чернігів: ЧІПО, 2013. С. 84-88.

4. Типова освітня програма початкової освіти розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. URL: <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-tyповi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/> (Дата звернення 21.12.22)

5. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (Дата звернення 21.12.22)

6. Шевчук М.О. Декоративно-ужиткове мистецтво у трудовому навчанні в початковій школі: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 151 с.
7. Шевчук М.О. Деякі педагогічні умови розкриття творчого потенціалу молодших школярів у трудовому навчанні. *Наукові записки. Серія «Психолого – педагогічні науки»* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за ред. проф. Є. І. Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2017. № 2. С. 132–139.
8. Шевчук М.О. Диференційований підхід у трудовому навчанні в початковій школі. *Диференціація у шкільній освіті: історичний досвід і сучасні технології*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2018 р., м. Київ. К.: Інститут педагогіки, 2018. 224 с. (С. 213–218).
9. Шевчук М.О. Технології в початкових класах загальноосвітньої школи: навчальний посібник. Ніжин. НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 319 с.
10. Шість цеглинок в освітньому просторі школи: методичний посібник / Упорядник О.Рома. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

Практичне заняття № 4

Техніка безпеки у технологічній діяльності в початковій школі

Питання для обговорення

Законодавчо-нормативна база щодо безпечної праці в умовах закладів загальної середньої освіти.

Матеріального оснащення уроків технологій в початкових класах.

Підготовка, комплектування та зберігання інструментів, пристосувань та матеріалів для уроків технологій в початковій школі.

Види інструктажів на уроках технологій в початковій школі.

Вимоги щодо безпечної праці на уроках технологій в початковій школі при роботі з різними інструментами та матеріалами.

Практична частина

Створення спільної презентації щодо техніки безпеки на уроках технологій в початкових класах.

Література

1. Державний стандарт початкової загальної освіти від 21 лютого 2018 року № 87 URL:<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (Дата звернення 21.12.22)

2. Котелянець Н. В. Реалізація міжпредметних зв'язків у змісті трудового навчання. *Учитель початкової школи*. 2016. №11. С. 20–24.

3. Огієнко Д.П. Використання інтерактивних технологій кооперативного навчання у процесі трудової підготовки молодших школярів. *Збірник науково-практичного семінару «Регіональні особливості модернізації дошкільної та початкової освіти»* Чернігів: ЧІПО, 2013. С. 84-88.

4. Типова освітня програма початкової освіти розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. URL: <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/> (Дата звернення 21.12.22)

5. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (Дата звернення 21.12.22)

6. Шевчук М.О. Декоративно-ужиткове мистецтво у трудовому навчанні в початковій школі: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 151 с.

7. Шевчук М.О. Деякі педагогічні умови розкриття творчого потенціалу молодших школярів у трудовому навчанні. *Наукові записки. Серія «Психолого – педагогічні науки»* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за ред. проф. Є.І.Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2017. № 2. С. 132-139.

8. Шевчук М.О. Диференційований підхід у трудовому навчанні в початковій школі. *Диференціація у шкільній освіті: історичний досвід і сучасні технології*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2018 р., м. Київ. – К.: Інститут педагогіки, 2018. 224 с. (С. 213 – 218).

9. Шевчук М.О. Технології в початкових класах загальноосвітньої школи: навчальний посібник. Ніжин. НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 319 с.

10. Шість цеглинок в освітньому просторі школи: методичний посібник / Упорядник О.Рома. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

Практичне заняття № 5

Проектна діяльність у технологічному навчанні

Питання для обговорення

Проектна діяльність: сутність, специфіка, позитивні аспекти, організаційна структура.

Функції вчителя в організації проектної діяльності у технологічній галузі в початковій школі.

Формування життєвої компетентності учнів молодшого шкільного віку в проектній діяльності.

Суспільно-корисна спрямованість проектів з технологічного навчання в початковій школі.

Презентація проекту: особливості, завдання, принципи.

Розвиток творчих здібностей та самостійності молодших школярів у проектній діяльності. Правила управління проектами молодших школярів у технологічній галузі.

Практична частина

Проаналізувати проекти з технологічного навчання в початковій школі: мета, етапи, технологія здійснення.

Проаналізувати проєкт з технологічного навчання, здійснений учнями молодшого шкільного віку.

Підготувати теми проєктів у технологічній галузі в початковій школі.

Література

1. Державний стандарт початкової загальної освіти від 21 лютого 2018 року № 87 URL:<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (Дата звернення 21.12.22)

2. Котелянець Н. В. Реалізація міжпредметних зв'язків у змісті трудового навчання. *Учитель початкової школи*. 2016. №11. С. 20–24.

3. Огієнко Д.П. Використання інтерактивних технологій кооперативного навчання у процесі трудової підготовки молодших школярів. *Збірник науково-практичного семінару «Регіональні особливості модернізації дошкільної та початкової освіти»* Чернігів: ЧІПО, 2013. С. 84-88.

4. Типова освітня програма початкової освіти розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. URL: <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-tyповi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/> (Дата звернення 21.12.22)

5. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (Дата звернення 21.12.22)

6. Шевчук М.О. Декоративно-ужиткове мистецтво у трудовому навчанні в початковій школі: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 151 с.
7. Шевчук М.О. Деякі педагогічні умови розкриття творчого потенціалу молодших школярів у трудовому навчанні. *Наукові записки. Серія «Психолого – педагогічні науки»* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за ред. проф. Є.І.Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2017. № 2. С. 132-139.
8. Шевчук М.О. Диференційований підхід у трудовому навчанні в початковій школі. *Диференціація у шкільній освіті: історичний досвід і сучасні технології*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2018 р., м. Київ. – К.: Інститут педагогіки, 2018. 224 с. (С. 213 – 218).
9. Шевчук М.О. Технології в початкових класах загальноосвітньої школи: навчальний посібник. Ніжин. НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 319 с.
10. Шість цеглинок в освітньому просторі школи: методичний посібник / Упорядник О.Рома. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

Лабораторне заняття № 1–2

Технології роботи з папером та картоном

Види паперу і картону їх властивості, застосування.

Поняття про папір та його види.

Способи обробки паперу.

Економне використання матеріалу.

Методи і прийоми навчання учнів початкових класів роботи з папером і картоном.

Методика навчання прийомам розмічування, вимірювання і контролю за допомогою контрольних-вимірювальних інструментів, шаблонів, трафаретів тощо.

Орігамі.

Елементи графічної грамоти в початковій школі.

Перегинання, складання паперу і картону.

Згинання товстого паперу і тонкого картону під кутом з продавлюванням ліній згину.

Згинання товстого картону з надрізом по лінії згину.

Особливості згинання паперу і картону при утворенні циліндричних і конічних форм.

Прийоми формоутворення виробів складанням паперу з однаковим перегинанням протилежних кутів, складанням квадрату квадратами, складанням квадрату трикутниками.

Японська технологія складання паперу – кірікомі.

Виготовлення модулів.

Виготовлення кусудами.

Мозаїка в техніці торцювання. Торцювання: матеріали та інструменти, принципи роботи з гофрованим папером, технологія виготовлення виробів технікою торцювання в початковій школі.

Аплікація як вид мистецтва. Види аплікацій з паперу. Технологія виготовлення аплікацій.

Витинанка як вид декоративно-ужиткового мистецтва, її види та історія виникнення. Технологія створення витинанки в початковій школі

Скручування паперу. Конструювання виробів у техніці квілінг. Поняття про квілінг, як особливу техніку скручування паперових смужок і формування з окремих елементів цілих картин, як плоских, так і об'ємних.

Пап'є-маше в художньому конструюванні. Виконання рельєфів та об'ємних форм за моделлю та формою: виклеювання, сушіння, зняття копії з форми, монтаж виробу. Ґрунтування, шліфування та оздоблення виробу (передача різних фактур, фарбування і розпис). Методика навчання учнів початкових класів виготовленню виробів способом пап'є-маше

Практичне завдання

Створити колекцію різних видів паперу згідно класифікації за призначенням.

Дослідити властивості паперу: товщина, цупкість, гладкість, гігроскопічність, волокниста структура.

Створити презентацію до певного аспекту теми лабораторного заняття (тема за вибором студента).

Розробити конспект та підготувати моделювання в аудиторії уроку в початкових класах з використанням однієї з технік роботи з папером та картоном (клас, тема за вибором студента).

Література

1. Ботюк О.Ф. Конструювання з паперу методом оригамі: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. 64 с.

2. Вербицька З.В., Калашник Н.М. Витинанки. Уроки і заняття гуртка. Тернопіль: Підручники і посібники, 2011. 112 с .

3. Веремійчик, І. М. Методика трудового навчання в початковій школі: навч. посіб. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2015. 276 с.

4. Котелянець Н.В., Котелянець Ю.С. Художня праця та основи дизайну: навчальний посібник. Харків, 2019. 128 с.

5. Рібцун О.Г., Рібцун Ю.В. Навчайся разом з нами робити оригамі . Київ: Літера ЛТД, 2011. 64 с.

6. Шевчук М.О. Декоративно-ужиткове мистецтво у трудовому навчанні в початковій школі: навч. посіб.. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 151 с.

7. Шевчук М.О. Диференційований підхід у трудовому навчанні в початковій школі. *Диференціація у шкільній освіті: історичний досвід і сучасні технології*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2018 р., м. Київ. – К.: Інститут педагогіки, 2018. 224 с. (С. 213 – 218).

8. Шевчук М.О. Технології в початкових класах загальноосвітньої школи: навчальний посібник. Ніжин. НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 319 с.

Лабораторне заняття № 3–4

Технології роботи з тканиною та волокнистими матеріалами

Поняття про технології роботи з тканиною і волокнистими матеріалами. Їх класифікація.

Текстильні матеріали. Колекція видів тканин. Технологічні властивості різних тканин.

Види тканин та ниток. Інструменти та обладнання для роботи з тканиною та нитками в початкових класах.

Художнє прикрашання (оздоблення) виробів з тканини.

Види оздоблення: аплікація, вишивання, мереживо.

Способи закріплення деталей на основі при виконанні аплікаційних робіт.

Особливості тканини в поздовжньому і поперечному напрямках.

Розміщення і закріплення викрійок на тканині з урахуванням напрямку ниток. Розмічання тканини під лінійку і лекало.

Розкрій тканини за викрійкою.

Технологія канзаші.

Поняття шаблону, трафарету, штампу. Методика роботи з шаблоном, штампом, трафаретом.

Аплікація з тканини: історичні аспекти, види, матеріали та інструменти, технологія виготовлення виробів в початковій школі.

Аплікація з ниток: матеріали, інструменти, види, технологія виготовлення виробів в початковій школі.

Українська народна вишивка – один із видів художнього оформлення текстильних виробів. Матеріали та інструменти для вишивки. Основні прийоми роботи технікою вишивки. Особливості українського орнаменту.

Технологія виготовлення м'якої іграшки, ляльки-мотанки.

Виготовлення виробів з фетру. Поняття про фетр, види фетру, особливості цього матеріалу. Вовняний, акриловий, бамбуковий фетр.

Практичне завдання

Створити презентацію до певного аспекту теми лабораторного заняття (тема за вибором студента).

Розробити конспект та підготувати моделювання в аудиторії уроку в початкових класах з використанням однієї з технік роботи з тканиною та нитками (клас, тема за вибором студента).

Література

1. Котелянець Н.В., Котелянець Ю.С. Художня праця та основи дизайну: навчальний посібник. Харків, 2019. 128 с.

2. Мельник В.М. Мистецтво витинанки та аплікації: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. 256 с.

3. Степанова Л.В. Методика трудового навчання в початкових класах: навчально-методичні матеріали для ступеневої підготовки вчителів початкових класів. Івано-Франківськ, 2008. 83 с.

4. Сорокина Л.М. Вишивка. Альбом з ігровими завданнями для молодшого шкільного віку./ Л.М. Сорокина. Київ: Веселка, 1987. 15 с.

5. Шахова Н.В. Художня аплікація і паперові візерунки. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2006. 48 с.

6. Шевчук Я.Г. Вміла голочка: Альбом з ігровими завданнями. К.: Веселка, 1989. 20 с.

7. Шевчук М.О. Методичні рекомендації до практичних занять. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 52 с.

8. Шевчук М.О. Технології в початкових класах загальноосвітньої школи: навчальний посібник. Ніжин. НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 319 с.

Лабораторне заняття № 5–6

Технології роботи з пластичними матеріалами

Глина, пластилін як матеріали для ліплення: історія ліплення, властивості пластичних матеріалів, виробництво пластиліну, його сучасні види.

Обладнання та інструменти та пристосування для роботи з пластичними матеріалами в початкових класах.

Прийоми виготовлення виробів із глини та пластиліну, пластилінографія.

Тістопластика в початковій школі: властивості матеріалу, рецепти приготування тіста, особливості роботи з солоним тістом, абетка ліплення, сушка виробів.

Роль ліплення у психофізичному розвитку молодших школярів.

Методика навчання учнів початкових класів виготовленню площинних робіт з пластиліну

Практичне завдання:

Створити колекцію різних видів пластиліну.

Дослідити властивості пластичних матеріалів: глини, пластиліну, солоного тіста.

Створити презентацію до певного аспекту теми лабораторного заняття (тема за вибором студента).

Розробити конспект та підготувати моделювання в аудиторії уроку в початкових класах з використанням однієї з технік роботи з пластичними матеріалами (клас, тема за вибором студента).

Література

1. Веремійчик, І. М. Методика трудового навчання в початковій школі: навч. посіб. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2015. 276 с.
2. Горичева В.С., Нагібіна М.І. Казку зробимо із глини, снігу, тіста, пластиліну. Ярославль: Акад. розвитку, 1998. 192 с.
3. Дьюи К. Навчитися лепити тварин. М.: Попурі, 2002. 128 с.
4. Котелянець Н.В., Котелянець Ю.С. Художня праця та основи дизайну: навчальний посібник. Харків, 2019. 128 с.
5. Шевчук М.О. Декоративно-ужиткове мистецтво у трудовому навчанні в початковій школі: навч. посіб.. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 151 с.
6. Шевчук М.О. Методичні рекомендації до практичних занять. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 52 с.
7. Шевчук М.О. Технології в початкових класах загальноосвітньої школи: навчальний посібник. Ніжин. НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 319 с.

Лабораторне заняття № 7–8

Технології роботи з природними та штучними матеріалами

Екологічне виховання молодших школярів. Закон про охорону природи. Підготовка природних матеріалів до роботи, властивості різних видів природних матеріалів.

Інструменти та види робіт з природним матеріалом у початковій школі. Техніка безпечної праці з природними матеріалами.

Аплікаційні композиції з природного матеріалу. Аплікація з природних матеріалів, вироби з шишок, жолудів, мушлів, морських кам'янів.

Аплікація з круп: матеріали та інструменти, фарбування круп, способи виготовлення аплікації.

Штучні матеріали на уроках технологій в початковій школі: виробництво штучних матеріалів, основні властивості пластика, поролону, синтепону, пінопласту, целофану, поліетилену, прийоми їх обробки, методика роботи зі штучними матеріалами в початкових класах.

Технології роботи з бісером: історія бісероплетіння, матеріали для бісероплетіння, техніка та схеми роботи з бісером, види виробів з бісеру, методика бісероплетіння в початковій школі.

Печворк без голки: історія виникнення, матеріали та інструменти, крій та зборка деталей у печворку, технологія печворку без голки в початковій школі.

Конструювання виробів з утилізованої пластмасової продукції. Пластичні маси, що доступні для обробки на уроках трудового навчання та в позакласній роботі: текстоліт, гетинакс, поролон, пінопласт, органічне скло (плексиглас), поліетилен, полістирол, поліхлорвініл, целофан.

Інструменти і пристосування для обробки пластмас: ножівка по металу, лобзик, напилки, дріль з набором свердл, ніж, ножиці, шліфувальна шкурка.

Прийоми обробки пластмас. Правила безпечної праці.

Методика навчання учнів початкових класів обробці пластичних мас та виготовленню виробів з них.

Метали та їх властивості, виробництво. Художня обробка фольги.

Основні інструменти і пристосування для ручної обробки металу: ножиці по металу, кусачки, круглогубці, молоток, киянки, зубило, дріль з набором свердл, кернер, ножівка по металу, напилки, лещата. Основні операції і прийоми обробки дроту.

Правила безпечної праці під час роботи з металом.

Фольга – основний матеріал для роботи на уроках праці в початкових класах. Створення різних фактур на фользі. Послідовність виконання об'ємних тіл з тисненою поверхнею. Оздоблення виробів з фольги.

Дріт – основні матеріали для роботи на уроках праці в початкових класах. Основні операції і прийоми ручної обробки м'якого дроту. Оздоблення

виробів з дроту. Послідовність виконання об'ємних тіл з тисненою поверхнею. Оздоблення виробів з фольги. Методика навчання учнів початкових класів роботі з дротом та фольгою.

Декупаж. Методика навчання учнів початкових класів художній обробці деревини.

Практичне завдання

Створити колекцію різних видів бісеру, або природних матеріалів, або штучних матеріалів (матеріали за вибором студента).

Дослідити властивості природних та штучних матеріалів.

Створити презентацію до певного аспекту теми лабораторного заняття (тема за вибором студента).

Розробити конспект та підготувати моделювання в аудиторії уроку в початкових класах з використанням однієї з технік роботи з природними або штучними матеріалами (клас, тема за вибором студента).

Література

1. Божко Л.А. Бісер. Вінниця: Мартин, 2001. 120 с.
2. Карлессі М.А. Нові ідеї виробів з бісеру. Харків: Вид-во «Ранок», 2014. 79 с.
3. Павх С.П. Бісерне рукоділля. Тернопіль – Харків: Вид-во «Ранок», 2009. 112 с.
4. Котелянець Н.В., Котелянець Ю.С. Художня праця та основи дизайну: навчальний посібник. Харків, 2019. 128 с.
5. Шевчук М.О. Декоративно-ужиткове мистецтво у трудовому навчанні в початковій школі: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 151 с.
6. Шевчук М.О. Методичні рекомендації до практичних занять. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 52 с.
7. Шевчук М.О. Технології в початкових класах загальноосвітньої школи: навчальний посібник. Ніжин. НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 319 с.

Лабораторне заняття № 9–10

Проектна діяльність у технологічному навчанні

Сутність та особливості навчальних проєктів.

Формування готовності учнів молодшого шкільного віку до проєктної діяльності.

Типологія проєктів в початковій школі.

Проекти у технологічному навчанні: банк проєктних проблем, ресурсне забезпечення проєктів, роль вчителя в організації проєктів, організаційна структура проєктної діяльності.

Особливості презентації проєктів в початковій школі, критерії оцінювання участі молодших школярів у проєктній діяльності.

Планування та реалізація проєкту в початковій школі.

Управління проєктами молодших школярів у технологічній галузі.

Практичне завдання

Створити банк проєктних проблем для різних класів початкової школи.

Розробити інформаційний блок вчителя для заохочення молодших школярів до проєктної діяльності (тема за вибором студента).

Розробити модель проєкту для учнів початкових класів з використанням матеріалів технологічної освітньої галузі.

Розробити критерії оцінювання проєкту в початковій школі.

Література

1. Взаємодія учня і вчителя у площині проєктної діяльності: матеріали роботи творчої групи педагогів Волинської області. *Проектна діяльність у школі /* упорядн. М. Голубенко. Київ: Шкільний світ. С. 38-51.

2. Кальней В. А. Структура та зміст проєктної діяльності / В.А. Кальней, Т. М. Матвеева, Е. А. Мищенко, С. Е. Шишов. *Стандарти та моніторинг в освіті*. 2004. № 4. С. 21–26.

3. Котелянець Н.В., Котелянець Ю.С. Художня праця та основи дизайну: навчальний посібник. Харків, 2019. 128 с.

4. Купчак С.Б. Особливості реалізації проєктної технології навчання у початковій школі. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2018. Випуск 63. С. 95-97.

5. Пікуль О.І., Чумаченко Л.М. Проєкти в початковій школі як інструмент формування пізнавального інтересу учнів. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 3 (43). С. 206-211.

6. Шевчук М.О. Технології в початкових класах загальноосвітньої школи: навчальний посібник. Ніжин. НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 319 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Конспектування положень основних законодавчо-нормативних документів технологічної галузі (Конституція України, Концепція Нової української школи, Державний стандарт початкової освіти).

Порівняльний аналіз Типових програм початкової освіти. Оцінюється аналіз всіх складових програми, виділення схожості та відмінності положень, Складання календарно-тематичного плану уроків технологій (клас за вибором студента) Оцінюється зміст.

Розробка плану гуртка з технологічної освітньої галузі. Оцінюється зміст, форма , творчий підхід.

Підготовка презентації та супровідної інформації про програмну техніку технологічної освіти в початковій школі. Оцінюється – відповідність вимогам презентації, змістове наповнення, відповідність віковим особливостям учнів початкової школи, яскравість представлення.

Розробка конспекту уроку технологій в початковій школі. Оцінюється структурна відповідність, зміст, творчий підхід, логіка подання матеріалу.

Моделювання фрагментів уроку технологій в початковій школі. Оцінюється – контакт з аудиторією, знання матеріалу та логіки його подання, використання наочних засобів та роздаткових матеріалів, артистизм.

Виконання індивідуального (групового) проєкту з технологічної освіти. Презентація проєкту, матеріали проєкту.

ЛІТЕРАТУРА

Ботюк О.Ф. Конструювання з паперу методом орігамі: навч. посібник. Т.: Богдан, 2014. 64 с.

Веремійчик І. М. Методика трудового навчання в початковій школі: навч. посіб. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2015. 276 с.

Гаргін В.В., Коберник О.М. Історія розвитку методики трудового навчання в Україні: монографія. Умань: ПП Жовтий, 2012. 166 с.

Гільберт Т., Павич Н., Бучківська Г., Греськовська Г. Нова українська школа: технологічна освіта в початковій школі. Навчально-методичний посібник. Київ «Генеза», 2021. 161 с.

Гордієнко Т.В., Русинко М.І. Організація предметно-перетворювальної діяльності молодших школярів на уроці "Дизайн і технології" The III International Scientific and Practical Conference «Latest directions of modern science», January 23 – 25, Vancouver, Canada. с.184-188.

Гра по-новому, навчання по-іншому: методичний посібник / Упорядник О.Рома The LEGO Foundation, 2018. 44 с.

Данько І.С., Шевчук М.О. Педагогічні умови формування естетичних почуттів учнів молодшого шкільного віку у трудовому навчанні. *Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи*. Матеріали II-ї Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Ніжин, 17 жовтня 2019 р. / за заг. ред. Є.І. Коваленко, упоряд. Т. В. Гордієнко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2019. 262 с. (С. 63-65).

Державний стандарт початкової загальної освіти від 21 лютого 2018 року № 87 URL:<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>.

Дорош А.М., Шевчук М.О. Вікові особливості учнів молодшого шкільного віку та формування трудової компетентності. *Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої Дню початкової освіти, м. Ніжин, 19 жовтня 2018 р. / за заг. ред. Є. І. Коваленко, упоряд. Н. В. Білоусова. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2018. 269 с. (С. 249 – 251).

Карлессі М.А. Нові ідеї виробів з бісеру. Харків: Вид-во «Ранок», 2014. 79 с.

Котелянець Н. В. Реалізація міжпредметних зв'язків у змісті трудового навчання. *Учитель початкової школи*. 2016. №11. С. 20–24.

Котелянець Н.В., Котелянець Ю.С. Художня праця та основи дизайну: навчальний посібник. Харків, 2019. 128 с.

Методика трудового навчання: проектно технологічний підхід: навч. посіб. / заг. ред. О.М. Коберник, В.К. Сидоренко. Умань: СПД Жовтий, 2014. 216 с.

Новик І.С., Шевчук М.О. Шляхи розвитку творчого потенціалу учнів молодшого шкільного віку у трудовій діяльності. *Початкова освіта: історія,*

проблеми, перспективи. Матеріали II-ї Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Ніжин, 17 жовтня 2019 р. / за заг. ред. Є.І. Коваленко, упоряд. Т. В. Гордієнко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2019. 262 с. С. 153-155.

Огієнко Д.П. Використання інтерактивних технологій кооперативного навчання у процесі трудової підготовки молодших школярів. *Збірник науково-практичного семінару «Регіональні особливості модернізації дошкільної та початкової освіти»* Чернігів: ЧІПО, 2013. С. 84-88.

Оршанський Л. До проблеми технологічної підготовки школярів у сучасних умовах. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2011. №3. С.6-9.

Типова освітня програма початкової освіти розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. URL: <https://nus.org.ua/news/opublikovaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/>

Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

Шевчук М. О. Організаційні основи позакласної роботи з трудового навчання в початковій школі. *Наукові записки. Серія «Психолого – педагогічні науки»* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. проф. Є.І.Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2015. № 3. С. 132–136.

Шевчук М. О. Педагогічні умови формування технологічної компетентності учнів початкової школи. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за ред. проф. Є.І.Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2019. № 2. С. 89-97.

Шевчук М.О. Декоративно-ужиткове мистецтво у трудовому навчанні в початковій школі: навч. посіб.. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 151 с.

Шевчук М.О. Деякі педагогічні умови розкриття творчого потенціалу молодших школярів у трудовому навчанні. *Наукові записки. Серія «Психолого – педагогічні науки»* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за ред. проф. Є.І.Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2017. № 2. С. 132-139.

Шевчук М.О. Диференційований підхід у трудовому навчанні в початковій школі. *Диференціація у шкільній освіті: історичний досвід і сучасні технології*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2018 р., м. Київ. К.: Інститут педагогіки, 2018. 224 с. (С. 213–218).

Шевчук М.О. Критерії та рівні сформованості естетичних почуттів молодших школярів у технологічному навчанні. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. В.В. Бурназової. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. № 2. 140 с. С. 82-88.

Шевчук М.О. Методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни «Трудове навчання з практикумом» для студентів спеціальності 6.010102 Початкова освіта. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 52 с.

Шевчук М.О. Основи трудового навчання в початковій школі: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 111 с.

Шевчук М.О. Технології в початкових класах загальноосвітньої школи: навчальний посібник. Ніжин. НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 319 с.

Шевчук М.О. Трудова діяльність як передумова розвитку творчого потенціалу молодшого школяра. *Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи*. Матеріали III-ї Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Ніжин, 23 жовтня 2020 р. / за заг. ред. Т. М. Турчин, упоряд. Т.В.Гордієнко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2020. 188 с. (С. 172–174).

Шевчук М.О. Шляхи формування естетичних почуттів молодших школярів у трудовому навчанні. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. В.В. Бурназової. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. № 1. 146 с. (С. 102–109).

Шість цеглинок в освітньому просторі школи: метод. посібн. / упорядник О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

Шквиря Ж.Ю. Кумедні тваринки. 3D-квілінг. Донецьк, 2013. 64 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Дизайн і технології (інтегрований курс) Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я.

Зміст технологічної освітньої галузі реалізовується через інтегрований курс «Дизайн і технології». Метою навчання дизайну і технологій є розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та проектно-технологічної компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- формування допитливості, цілісного уявлення про матеріальне і нематеріальне виробництво;
- виховання естетично-ціннісного ставлення до традицій українського народу в праці, декоративно-ужитковому мистецтві;
- набуття досвіду поетапного створення корисних і естетичних виробів упартнерській взаємодії: від задуму до його втілення в матеріалах;
- вироблення навичок раціонального використання матеріалів, безпечного застосування традиційних та сучасних технологій;
- формування культури праці, прагнення удосконалювати процес і результати проектно-технологічної діяльності, свій життєвий простір.

Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за такими змістовими лініями: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації».

Змістова лінія «Інформаційно-комунікаційне середовище» охоплює вивчення питань гармонійного поєднання функціональності та естетичності у виробках; пошук та опрацювання тематичної інформації у взаємодії з іншими; дослідження природних, штучних і синтетичних матеріалів; розрізнення та читання графічних зображень; конструювання виробів з готових деталей.

Змістова лінія «Середовище проектування» спрямована на реалізацію творчого потенціалу учнів, створення умов для продукування ідей, вибору особисто привабливих об'єктів праці; проектування – моделювання і конструювання; виконання елементарних графічних зображень; добір матеріалів за їх властивостями; читання інструкційних карток із зображеннями для поетапного виготовлення виробу.

Змістова лінія «Середовище техніки і технологій» передбачає формування навичок організації робочого місця, безпечної праці з ручними інструментами та пристосуваннями; поетапне виготовлення виробів

з використанням традиційних та сучасних технологій; раціональне використання матеріалів.

Змістова лінія «Середовище соціалізації» спрямована на формування здатності оцінювати та презентувати результати проєктно-технологічної діяльності, обговорювати їх з іншими; ефективно використовувати створені вироби; долучатися до благодійної діяльності; виконувати трудові дії в побуті для самообслуговування та якісного облаштування життєвого простору.

Навчальний матеріал вибудовується навколо актуальних освітніх тем, розв'язання життєвих проблем, встановлення взаємозв'язків з іншими освітніми галузями.

Розподіл навчальних годин за темами, добір об'єктів праці вчитель визначає самостійно, враховуючи умови навчання та педагогічну доцільність.

Обов'язковою умовою проведення занять є виготовлення корисного й естетичного виробу – індивідуально, в парі або в групі, оцінювання і презентація результатів навчання. Увага акцентується на організації робочого місця, правилах внутрішнього розпорядку, безпеці праці та санітарних норм.

Технологічна освітня галузь
Типова освітня програма, розроблена
під керівництвом Шияна Р. Б.

Метою технологічної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/ учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями технологічної освітньої галузі у початковій школі є: □

- залучення учнів до різних видів діяльності, формування вмінь для створення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий результат; □

- формування в учнів культури праці та побуту, навичок раціонального ведення домашнього господарства, задоволення власних потреб та потреб інших, відповідальності за результати власної діяльності; □

- формування вміння ефективно використовувати природні матеріали з турботою про навколишнє середовище; □

- створення умов для практичного і творчого застосування традицій і сучасних ремесел.

Зміст технологічної освітньої галузі в початкових класах структурується за такими змістовими лініями: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут». Змістові лінії, які систематизують очікувані результати навчання, спрямовані на формування ключових компетентностей учнів.

Змістова лінія «Технічна творчість і техніка» спрямована на залучення учнів до творчої діяльності у процесі конструювання та моделювання під час самостійної або колективної роботи з конструктором. Процес конструювання з готових деталей (моделей) конструктора має на меті сприяти розвитку просторової уяви й елементів творчого та технічного мислення учнів, через читання і зіставлення малюнків, графічних зображень, за якими учні складатимуть конструкції. Учні виконуватимуть макетування об'ємних моделей транспортних засобів, будинків, веж, роботів тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до деталей конструкторів, відповідних графічних зображень схем для конструювання простих моделей; матеріалів для виготовлення та оздоблення виробу

Змістова лінія «Світ технологій» має на меті формувати в учнів здатність планувати власну діяльність у процесі вивчення конструкційних матеріалів – від розпізнавання їх на дотик до аргументованого добору для створення виробу, виконувати найпростіші способи їх обробки. Важливою умовою засвоєння цієї лінії є формування в учнів здатності розуміти і дотримуватися послідовності у виготовленні виробів, аргументувати обрану

послідовність у роботі. У процесі роботи з матеріалами провідними операціями будуть: різання ножицями, склеювання, зв'язування стрічок тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до матеріалів, технологічних карток (схем), необхідних для виготовлення виробу, інструментів та пристосувань, довідникових посібників (книжки з ілюстраціями до творів, набори малюнків до мультфільмів тощо). Організація екскурсій на виробничі об'єднання, перегляд та обговорення відеофільмів про виробництво. Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюється повторне та економне використання матеріалів.

Змістова лінія «Світ ремесел» має на меті формувати в учнів ставлення до творів декоративно-ужиткового мистецтва та ремесел як культурної спадщини українського народу, а також вміння створювати та оздоблювати прості вироби за зразком чи власним задумом, із застосуванням традиційних ремесел або технік декоративно-ужиткового мистецтва. У процесі роботи провідними операціями будуть: різання ножицями, склеювання, зв'язування, різьблення, ліплення тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до виробів, виготовлених традиційними та сучасними ремеслами; матеріалів, інструментів та пристосувань, каталогів, фотографій тощо. Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюються технології традиційних та сучасних ремесел. Відвідування (реально чи віртуально) майстерень народних умільців, музеїв декоративно-ужиткового мистецтва.

Змістова лінія «Побут» має на меті формувати практичні навички організації власної життєдіяльності, розв'язувати практичні завдання у власному побуті, планувати та реалізовувати найпростіші трудові дії (ремонт іграшок, книжок, догляд за рослинами, домашніми тваринами; приготування страв за рецептами; догляд за одягом та взуттям).

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до матеріалів, інструментів та пристосувань; об'єктів (іграшок, книжок тощо). Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюються найпростіші дії щодо самостійності в побуті. Технологічна освітня галузь базується на практичній діяльності учнів. На кожному занятті передбачено виконання практичної роботи. Об'єкти праці для виготовлення учитель/учителька добирає, спираючись на побажання учнів.

Навчальне видання

Укладачі:

Т. В. ГОРДІЄНКО, М. О. ШЕВЧУК

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних та лабораторних занять з навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ
ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
напряму підготовки 013 Початкова освіта

Технічний редактор – І. П. Борис
Верстка, макетування – О. В. Борщ

Книга друкується в авторському редагуванні.

Підписано до друку 08.02.23 р.	Формат 60x84/16	Папір офсетний
Гарнітура Times	Обл.-вид. арк. 1,38	Електронне вид-ня
Замовлення № 707	Ум. друк. арк. 1,86	

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3^А
(04631) 7–19–72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.